

Kommentarer til Vordingborg kommunes høring vedr. ideer og forslag til vindmølleplanlægningen

Kommentarer til Målsætninger for vindmøller

Målsætningerne om reduktion af CO₂-udledningen i kommunen som geografisk område tager udgangspunkt i Strategisk Energiplan 2015, som er i høring til den 27. januar. **Den burde have været til debat først, da den fastlægger forudsætningerne for vindmølleplanlægningen.**

Vi er ikke enige i præmissen, at der skal planlægges for 40,9 MW (ca. 13 stk. 3MW landvindmøller) i Vordingborg Kommune for at opnå en reduktion af CO₂ udslippet.

Vi appellerer af følgende grunde til, at kommunen gør energi strategiens præmis "40,9 MW / 13 møller" til genstand for revurdering - **inden kommunen udarbejder forslag til ny vindmølleplan.**

- Det ønskes dokumenteret hvor meget CO₂ udledningen i kommunen er reduceret siden 2008, så vi ved hvor meget der "mangler" for at opnå mindst 20% reduktion frem til 2020
- Vi sætter spørgsmål ved kommunens antagelse, 13 store vindmøller ville bidrage til at reducere udledningen i kommunen, således at målsætningen opnås.

Det er desuden vildledende at tale om 40,9 MW. Det får vindmøllernes produktion til at lyde større end den i virkeligheden er. Den reelt producerede strømmængde er i størrelsesordenen en fjerdedel til en tredjedel heraf: Ifølge de mest optimistiske tal for landvindmøller er den s.k. kapacitetsfaktor under 35%, jf. industriens egne beregninger, se side 9 i dette link: http://www.ve.dk/images/energivisionen/energivision_2014_baggrundsnotat_vind.pdf

- Kommunen bør forholde sig til, at 13 vindmøllers reelle bidrag til CO₂-reduktion er usikkert / hypotetisk. Vi efterlyser et kvalificeret skøn på, hvor meget CO₂-reduktion møllerne reelt vil kunne bidrage med.
Problemet med vindmøller (40,9MW/13 møller) er, at vi ikke kan vide, om det overhovedet vil øge andelen af VE-el i stikkontakterne i kommunen. Vindenergien kan endnu ikke lagres. Det medfører at vi i perioder med kraftig vind eksporterer til meget lavere priser end det vi danskere selv må betale via PSO afgiften, der skal finansiere den dyre vindenergi. Tyskland vil ikke længere importere vindmøllestrøm fra DK, når deres egne vindmøller producerer jf. artiklen i dette link: <http://finans.dk/live/erhverv/ECE8265658/Danske-vindmølleejere-får-tyskepenge-for-at-stoppe-produktionen/?ctxref=ext>

I vindstille perioder importerer vi derimod energi, der er fremstillet af fossile brændsler som brunkul, kul, olie og naturgas eller atomenergi. Den CO₂ udledning der derved sker, bør reelt modregnes det der "spares" ved vindmøllerne. Det har desværre vist sig, at den massive udbygning af vindmøller de seneste år ikke har reduceret andelen af el produceret ved kul og brunkul, og at andelen af atomenergi i danske stikkontakter er steget voldsomt fra kun 1% i 2010 til hele 23% i 2014. Dette på trods - eller på grund - af den massive udbygning af vindmøllekapacitet i mellemtiden. Kilden er statens Energinets seneste opgørelse over hvordan det danske strømforbrug bliver produceret. [Se bilag Generel deklaration 2014.pptx](#)
I regnestykket skal også indgå energiforbruget og CO₂ udledningen ved produktionen, opstillingen og vedligeholdelsen af møllerne. Ifølge artikel i Ingeniøren oplyser Siemens, at de første 9,5 måneder af en vindmølleparks levetid går med at producere den mængde strøm, der

er brugt på at producere vindmøllerne. <http://ing.dk/artikel/spoerg-scientariet-hvor-meget-energi-bruger-man-paa-lave-en-vindmoelle-181054>

- Det er blevet fremført i medierne at vindmøller ikke reducerer den globale CO2-udledning med et eneste gram, så længe der kan handles og svindles med CO2-kvoter. Se f.eks. denne artikel <http://ing.dk/artikel/interpol-co2-handel-er-et-mekka-svindlere-160798>. DK har tidligere foreslået at man tager en del af kvoterne ud af handlen, uden at det lykkedes. Hvorfor mon? Hvidvaskning af penge via handlen med CO2-kvoter har udviklet sig til en lukrativ finansiel sektor, hvilket den danske film "Varm Luft for Milliarder" fremstillede på COP 12 i Paris. <http://filmcentralen.dk/gymnasiet/film/varm-luft-milliarder> Alle politikere burde se den. Ingen lande har tilsyneladende kontrol med denne handel, der underminerer samtlige bestræbelser på at begrænse (de) menneskeskabte klimaforandringer. Ikke mindst erhvervslivet (producenter med stort energiforbrug) mener derfor det er meningsløst, at den dyre vindenergi svækker landets konkurrenceevne, uden at det gavner noget eller nogen – bortset fra vindmølleproducenterne, dem der stiller dem op og investorerne. Erhvervslivet forlanger derfor rabatter på strøm, som borgerne så må betale via den højere PSO afgift.
- Vi ønsker undersøgt - og debatteret offentligt – hvor meget alternative løsninger til landvindmøller kan reducere CO2-udledningen i kommunen som f.eks.:
 - ✓ Havvindmøller er dyrere på kort sigt, men eksperter hævder at det "indhentes" fordi det på havet blæser kraftigere og mere konstant. **Kommunen kunne søge ejerskab til en håndfuld møller i en havvindmøllepark, og derigennem opnå sin CO2-reduktion.** Jf. Frederiksberg Kommune, som ejer to vindmøller i St. Røttinge for at slippe for at have dem på egen jord. Man kan synes at det er en dyr investering. Men gjort op imod forringede ejendomsværdier mv ved landmøller, går regnstykket formentlig i plus.
 - ✓ Geotermi regnes for VE med stort potentiale i Danmark. Geotermi går ud på at pumpe varmt vand op af undergrunden til varmforsyning via fjernvarmeværker. Regeringen har for nylig desværre sagt nej til forskning på området fordi pengene skal bruges til andet. Men her kunne Vordingborg presse på. Geotermi er dyrt at etablere, men til gengæld giver den et fantastisk langsigtet udbytte, der hvor forholdene er til det. Vi ved ikke om Vordingborg er et sådant område, men Hovedstadsområdets Geotermiske Samarbejde har lavet en undersøgelse med konklusionen: **Reserverne [i hovedstadsområdet] vurderes at kunne dække 30-50 pct. af fjernvarmeproduktionen i hovedstadsområdet i flere tusinde år,** Dette ifølge Energistyrelsens hjemmeside: <http://www.ens.dk/undergrund-forsyning/anvendelse-undergrunden/geotermi>
 - ✓ Jordvarme, solceller, vind til vand anlæg og luft til luft anlæg giver høj grad af energimæssig selvforsyning for almindelige huse.
 - ✓ De nye generationer solenergi og bølgeenergi er der muligvis mere fremtid end i vind.
 - ✓ Bygningsmassen er gennemgående dårligt isoleret, at få dem op i energiklasse A-C via byfornyelse, isolering og energirenovering ville reducere CO2 ligesom udskiftning af oliefyr. Der er formentlig væsentlig færre der bruger oliefyr end hvad der fremgår af BBR-registeret. Det bør naturligvis opdateres, så vi ved hvor langt der er til den målsatte CO2-reduktion.
 - ✓ Mere natur - især skov binder CO2 og producerer ilt.
 - ✓ Naturgenopretning, som genetablering af moser og vådområder reducerer frigivelsen af CO2 og samtidig forurening af vandløb og hav ved at absorbere kvælstof og fosfor.
 - ✓ Kvalitet frem for kvantitet i husdyrproduktionen. F.eks. medfører svinebrugenes import af soya fra Amazonas et stort CO2 aftryk, da de enorme soyamarker medfører indhugst i regnskoven, som ellers binder CO2 og producerer ilt.

- ✓ CO2 skal indtænkes i vores infrastruktur-løsninger. F.eks vil lokale pilerensningsanlæg både absorbere CO2 og være mere energibesparende end at pumpe spildevandet langt væk til et industrielt renseanlæg til mekanisk og kemisk rensning.
- ✓ Biogasanlæg
- ✓ Transportsektoren –Samkørselsordninger, delebiler, og bedre kollektiv transport kan reducere CO2, og samtidig gavne bosætning.
- ✓ Kollektive boformer er in. Denne tendens kan kommunen aktivt fremme. Kollektiv boform giver mindre CO2.
- ✓ I det hele taget lokale løsninger: Jo tættere på slutbrugeren tingene er, jo mindre spild også af CO2 som hovedregel. Jo mere selvforsynende med madvarer vi er, jo bedre.
- ✓ Gentænke vækst og forbrugs paradigmet

Vi slutter os til et spirende initiativ om at undersøge og belyse hvordan vi i kommunen kan mindske CO2 udledning, via en konference herom – f.eks. i den Bøhmiske hal - med bidrag fra eksperter på de forskellige områder. **Vi appellerer med andre ord til at der udarbejdes et solidt og gennemtænkt beslutningsgrundlag for energistrategien.**

Kommentarer til kriterierne for udpegning af vindmølleområder - miljøscreeningen

Lovgivningen der regulerer planlægningen for vindmøller er paradoksalt derved, at beskyttede dyrearter nyder større grad af beskyttelse end mennesker. Det erfarer vi i forbindelse med planlægningen af KosterVig. Derfor er der god grund til allerede ved miljøscreeningen at tage højde for dyrearterne.

Det er positivt at miljøscreeningen først og fremmest er foretaget med udgangspunkt i kriterier for møllers afstand til boliger af hensyn til støj. Men beskyttelsen mod vindmøllestøj kan kommunen ikke sikre i de områder de tre foreslåede scenarier udpeger, hvilket vi påpeger under overskriften ”Afstandskriteriet i forhold til boliger”.

Kommunen ønsker yderligere forslag til screenings kriterier.

Vi foreslår først og fremmest at kommunen overholder retningslinjerne i kommuneplanen for naturområder. I indkaldelsen til ideer og forslag skrives:

Kommuneplanen rummer en lang række udpegninger af landskabsværdier. Følgende områder skal jf. kommuneplanen retningslinjer **friholdes for vindmøller**:

- Internationale naturbeskyttelsesområder
- Naturbeskyttelsesområder
- Større uforstyrrede landskaber

Ud over udpegningerne i kommuneplanen rummer naturbeskyttelsesloven en række beskyttelseszoner, hvor følgende som udgangspunkt må antages at skulle friholdes for vindmøller:

- Fortidsminde beskyttelseslinjen
- Fredede områder
- Strandbeskyttelseslinjen

Større uforstyrrede landskaber

De udpegede vindmølleområder ejes af godserne, og er placeret alt overvejende i større uforstyrrede landskaber, der ifølge kommuneplanen skal friholdes for vindmøller. Det er samtidig de mest værdifulde kulturlandskaber, der ønskes at forblive uberørt.

Netop godsernes åbne landskaber indeholder færrest boliger inden for 700 m afstanden, Men som vi i det efterfølgende vil vise, så er de reelle støjgener fra store vindmøller ofte helt ud til 1500 m radius eller mere. I den afstand bor mange ved Barmosen, heriblandt flere samlede bebyggelser / landsbyer.

Natur

Desuden foreslår vi at fugles trækruter friholdes for vindmøller.

Tyske og canadiske undersøgelser viser, at især fugle med store vingefang som fx rovfugle kolliderer med de roterende vinger. Havørne og glenter har fx vist sig at være i risikogruppe, men også Traner, Svaner og Gæs. Disse arter findes i stort tal på trækruterne henover Sydsjælland og Møn. Havørn yngler ved Spejlsby. Rød glente er ny i området, og er konstateret ved/omkring Borre Mose i bemærkelsesværdigt antal i 2015. Vi ved at både Barmosen og områderne ved Nordfeldt på Møn ligger i trækruterne. Fuglene lærer ikke at vænne sig til vindmøller. Man kan høre dem trække over i store flokke, også i mørke, hvor de ikke vil kunne se eller høre de roterende vindmøllevinger. Derfor bør de allerede nu udelukkes af grunde, vi senere gør rede for.

De langsigtede planer for Borre mose - herunder kommunens planer - er naturgenopretning. Området ligger inden for søgeområdet Nationalpark Møn og bør derfor helt friholdes for møller, da møllerne i så fald ville stå midt i et sammenhængende, uforstyrret og sårbart naturområde med øget biodiversitet. Udover kollisionsrisiko, så har det vist sig, at støj og vibrationer fra store vindmøller forstyrrer reproduktionsprocesser.

Her i DK har vi to tragiske eksempler på dette:

Kaj Bank Olesens minkfarm i Abildå. Hans livsværk gik til grunde som følge af naboskab til 4 stk. 140 m møller, 320 m fra stalden. Produktionen faldt med 33% og antallet misdannelser og dødfødte hvalpe flerdobledes. Kaj Bank er selv blevet syg: " Min læge anbefalede mig at flytte væk fra den ejendom jeg har bygget op fra bunden, ellers ville jeg dø af det. Hver morgen kører jeg derud, ser de røde blinkende lygter og tænker: Det er et mareridt. Jeg kan sætte mig i de tomme stuer og tænke: Det er helt galt det her. Den anden dag måtte jeg bede mine folk om at gå hjem midt på dagen. Det blæste kraftigt og ingen kunne være tjent med at skulle opholde sig i den larm. Det var som ti kampvogne, der stod og rungede. Jeg siger det igen: Dyr lyver ikke, og jeg er rystet over, hvad politikere kan sige ja til. Før møllerne kom op fik jeg vurderet mit livsværk til 33 millioner. Jeg har lige haft en ejendomsmægler på besøg for at få det vurderet. Han konkluderede det var usælgeligt." <http://aoib.dk/artikel/vindmllenaboer-advarer-mod-de-store-mller--viste-fotos-af-misdannede-minkunger-.VldYJqzITig.facebook>

Og så er det Boye Jensens planteskole Lammefjordens Stauder, som gik konkurs efter naboskab med 3 st. 127 m møller, 400-700 m fra planteskolen. De 15 ansatte fik bl.a. menstruationsforstyrrelser, men kun i de måneder sæsonen varede. Boye Jensen valgte ikke at lade sine medarbejdere arbejde hos ham, da han ikke ville tage ansvar for hvad der ville kunne komme af misdannelser, jf. minkene. <http://sn.dk/Holbaek/Boyes-planteskole-er-gaaet-konkurs/artikel/428537>

Vi mener ikke at naturgenopretning er foreneligt med aktivitet, som påvirker livets mest sårbare og grundlæggende processer: reproduktion.

Mht flagermus, så indgår Bredøret flagermus (barbastellen) i hvert fald i Klinteskoven, og er på udpegningsgrundlaget for Natura 2000 området. Som vi husker fra Kostervig sagen (hvor

Naturstyrelsens veto ikke mindst gik på konflikten med Bredørets habitat), så er denne flagermus afhængig af en mosaik af mikrohabitater, og skifter dagopholdssted oftere end nogen anden art. Det bør undersøges om Bredøret bruger hele skovstrækningen på Møns nordside inkl. det tænkte mølleområde.

I Liselund Slots park er der desuden helt sensationelt observeret en endnu sjældnere flagermus, nemlig Leislers flagermus, som i Danmark kun er konstateret to gange, begge på Møn.

Alle flagermus er bilag IV arter, for hvilke gælder at de ikke må forstyrres eller på anden vis skades. Barbastellen og Leislers er blandt Danmarks sjældneste flagermus. Undersøgelserne af flagermus og andre beskyttede arter vil være tidskrævende, hvilket erfaringerne med miljøvurderingen af KosterVig møllerne har vist.

Tilstedeværelse af barbastelle har vist sig at være en markør for, at der er mange andre flagermusarter i området. Dette fordi barbastellen er den mest sårbare - hvis den er der, så er andre arter også tilstede. Det samme gælder formentlig også Leislers. Vi har dermed en sikker indikation på, at Østmøn er et rigt flagermusområde, hvilket i sig selv taler mod placering af vindmøller hér.

Kommunen skriver, at der til screeningen og scenarierne knytter sig en lang række forbehold til de foreslåede områder og opstillinger.

Disse forbehold skal belyses i den videre planlægning og omhandler:

- Vurdering af miljøforhold: Støjbelastningen, lys- og skyggebelastning mv.
- Vurdering af naturforhold: Virkningerne på beskyttede naturområder, beskyttede arter, den biologiske mangfoldighed, "det grønne naturnetværk" mv.
- Vurdering af landskabet: Påvirkningen af geologi, landskab, skalaforhold, kulturmiljøer, kulturarv mv.
- Vurdering af tekniske forhold: Udnyttelsen af vindressourcen, udnyttelsen af det enkelte område, forholdet til øvrig teknik mv.

For at indsnævre og prioritere mellem de 3 foreslåede scenarier, foreslår vi at kommunen allerede nu udelukker placering af vindmøller i de områder der ifølge kommuneplanen ikke må bebygges og som samtidig lever op til afstandskriteriet til boliger. Kommunen kan så øge enkelte områders størrelse ved opkøb, ekspropriering og nedrivning af huse, der ikke er registreret som bevaringsværdige i klasserne 1-4 jf. kommuneplanen.

Vi ønsker af hensyn til beboerne, bosætning, natur og turisme ingen store landvindmøller og mener at disse er udviklet til at stå i havet, hvor de skader mindst muligt.

Vi afholder os derfor fra at foreslå, hvilke områder på land der ud fra ovenstående kriterier tager mindst skade af placeringen af vindmøller. Det ansvar må politikerne påtage sig.

På forhånd vurderer vi at der under ingen omstændigheder må placeres møller på Møn, hvor vi hovedsageligt lever af naturbaseret og bæredygtig turisme samt landbruget, hvor også dyrevelfærd kan trues af støj fra vindmøller. Der er investeret mange kræfter og penge i projekter som Camønoen, Dark Sky og også Biosfæreprojektet, samt nu senest 5 millioner til turismeudvikling på Klintholm Havn. Dette mener vi ikke harmonerer med store møller, som jo forstyrrer freden og naturoplevelsen.

Afstandskriteriet i forhold til boliger.

Kommunen er opmærksom på, at vindmøller medfører gener for naboerne og at den største gene er **støj**. Loven kræver en mindste afstand på 4 x vindmøllehøjden. I den videregående planlægning for vindmøller kan kommunen kun stille større afstandskrav, hvis det kan begrundes planlægningsmæssigt, f.eks. hvis vindmøllerne ikke kan overholde lovens støjkraft ift. boliger eller hvis

de truer beskyttede dyr, såkaldte bilag 4 arter, eller er uforenelige med naturbeskyttelses interesser m.v.

Ved udpegningen af mulige vindmølleområder sætter kommunen afstandskriteriet i forhold til boliger til 700 m. Det er positivt at kommunen er indstillet på at tilbyde ekspropriation af boliger for at kunne overholde støjkraevne. Herved kan vindmølleområdernes størrelse øges.

Problemet med vindmølle støj er bare at:

- Lovens krav er helt utilstrækkelige både mht. at beskytte naboerne mod generende støj – specielt den sundhedsskadelige indendørs lavfrekvente støj – og at kommunen ikke kan følge op på klager over grænseværdiernes overskridelse fordi der ikke findes nogen klageinstans. Kommunen må kun bede ejer om at foretage en kontrolberegning, men ikke en støjmåling. Den må klager selv bekoste, og kommunen kan ikke forlange at mølle ejerne skal indstille vindmøllens elektroniske styring, så målingens støjniveau reduceres til 20 dB. Kommunen kan således ikke beskytte borgerne mod overskridelser af lovens grænseværdier.
- Støjcirkulærets beregningsmetode for lavfrekvent støj ikke holder, hvilket støjmålere, der er udviklet af professor Henrik Møller fra Aalborg Universitet, der er den mest vidende inden for støjberegning og –måling har påvist. Det er næppe tilfældigt at han blev fyret som følge af pres fra vindmøllelobbyismen på universitetet, der var samarbejdspartner ved udarbejdelsen af støjcirkulæret. Landsforeningen Naboer til Kæmpevindmøller fik i 2014 aktindsigt i Miljøstyrelsens sagsakter vedr. forhandlingerne med vindmølleindustrien, som viser at støjcirkulærets krav om den lavfrekvente støjgrænse på 20 dB og beregningsformlen ikke blev ændret, til trods for at støjmålinger beviste, at grænseværdierne blev overskredet betydeligt.
- Mange naboer til store vindmøller lider iflg. lægestanden bevisligt af stress, udbrændthed og alvorlige sygdomme som følge af lavfrekvent støj, selv om de bor i afstande op til 1,5 km. Både Sundhedsstyrelsen og Kræftens bekæmpelse arbejder stadig på en sundhedsundersøgelse, der skal dokumentere hvordan vindmøller påvirker naboers sundhedstilstand. Desværre omfatter undersøgelsen et meget stort antal gamle (mindre)møller, så de færre store møller vil drukne i statistikken. Sundhedsstyrelsens foreløbige undersøgelser tager hovedsageligt udgangspunkt i erfaringerne med beboere indenfor 4 x vindmøllens højde eller nærmere vindmøller end 1 km og erfaringerne med kæmpevindmøller på 150 m lader endnu vente på sig. De sygdomsramte er stavnsbundne fordi ingen vil købe ejendommen. Foruden sygdommen lider de (og samfundet) også af et stort tab, hvis de er nødt til at flytte for at få det bedre. Der ydes ikke erstatninger til dem der bor uden for det område, hvor den beregnede grænseværdi for støj er overholdt.
- Den måde som støjen spredes på er variabel og umulig helt at beregne, da faktorer som vindretning, vindstyrke og luftfugtighed spiller ind. Peter Skeel Hjorths bog "Besat af Vind" giver os en forklaring fra en internationalt anerkendt akustiker og en meteorolog, på hvordan lyd fra store vindmøller spredes. Pga. møllens højde ligger de ca 400 første m ofte "i læ" for støjen, som så rammer hårdest fra 400- og helt op til 1500 m eller mere. Typisk "slår lyden ned" gennem hustaget, hvor folk ofte har deres soveværelse. Støj beregnes altid for stuen, som er bedre beskyttet som udgangspunkt! Over vand spredes lavfrekvent støj endnu længere, hvilket både høres og mærkes fra stranden som den dybe buldrende støj, når færgerne passerer mange kilometer ude i havet. Man behøver blot forestille sig hvordan psyken og kroppen påvirkes af det, når man opholder sig i nærheden af vindmøller i døgndrift.

- Loven pålægger kun vindmølle-ejerne selv at føre kontrol med vindmøllestøjen en gang om året. **Grænseværdierne for støj skal ifølge loven kun overholdes og beregnes for vindhastigheder på 6 og 8 m/s.** Ved andre støjklender anbefaler Miljøstyrelsen at lavfrekvent støj og infralyd måles indendørs i den berørte bolig. Vindmølleejere begunstiges altså i forhold til anden støjende virksomhed. Det er ydermere et problem for de berørte beboere, at vindmøllerne må støje mere ved alle andre vindstyrker end 6 og 8 m/s. Kommunen gives ingen mulighed for at forlange at dagens elektronisk styrede møller indstilles til en mindre støjende hastighed. Vindmøllerne må altså støje mere end den beregnede grænseværdi ved alle andre hastigheder end 6 og 8 m/s.
Der gives ingen beskyttelse, hvilket medfører til næste problemstilling

Tabet af ejendomsværdi

Kommunen ønsker befolkningstilvækst og helst i form af flere børnefamilier og ressourcestærke tilflyttere. Store vindmøller modarbejder denne stræben direkte, for hvem vil bosætte sig blot med udsigt til en kæmpevindmølle med risiko for sygdom? Nogle synes at vindmøller er flotte, men de fleste foretrækker de uforstyrrede landskaber vi er rige på i kommunen.

På Møn er det den største attraktion og ressource vi har. I særdeleshed på Østmøn har lokalrådet etableret flere grupper, der yder en stor frivillig indsats for at gøre området mere attraktivt for tilflyttere. En indsats som risikerer at være delvist spildt.

Påtvungne vindmøller vil virke demotiverende for den frivillige indsats, som er en nødvendighed i et yderområde. De indgår ikke i de lokale udviklingsplaner (LUP), som lokalrådet i samarbejde med Følgegruppen for landsbyplaner bestræber sig på at realisere, og som bl.a. går ud på at forskønne de Østmønske landsbyer og tiltrække tilflyttere til hele området.

Den enestående natur vil blive påvirket negativt af vindmøller. Vi vil igen komme ind i en ond spiral for befolkningsudviklingen, hvis kommunen fortsætter med at planlægge for vindmøller på Østmøn. Huse med udsigt til vindmøller vil tabe i værdi. Beboerne vil blive stavnsbundne og ude af stand til at sælge til andre end de, der kun kan betale til en meget billig bolig. Det er ikke de ressourcestærke. Flere huse vil komme til at stå tomme og forfalde til trods for at de er billige. Her ydes ikke kredit til at sætte husene i stand. Den onde spiral er sikret.

Allerede nu, hvor vindmøllerne kun hypotetisk omtales som en "mulighed" har en ejendomsmægler oplyst os om at et hus nær Borre Sømose er blevet usælgeligt – og flere ejendomsmæglerkæder har påpeget problemet for huse nær vindmøller.

Er det hvad politikerne vil byde befolkningen?

Det strider mod hele den langsigtede planlægning og investeringerne i byfornyelse osv.

Den voksende folkelige modstand mod kæmpevindmøller på land.

Kommunalbestyrelsen fremfører at KosterVig vindmøllerne blev fjernet som følge af den store modstand.

I realiteten er det i mindst lige så høj grad fordi det ikke lykkedes investorerne og kommunen i forening at udarbejde en miljøvurdering i overensstemmelse med lovgivningens krav, som kunne få Naturstyrelsen til at ophæve sit veto.

Selv ikke efter 3 forsøg, der har tappet investorerne og kommunen for penge og ressourcer. Østmøn Naturforening var sammen med borgergruppen "Nej til Kostervig vindmøllerne" anførende i anskueliggørelsen af at miljøvurderingen ikke kunne føre tilstrækkelig videnskabelig bevisførelse for at Natura 2000 områdets beskyttede arter ikke ville tage skade, i henhold til Habitatdirektivet.

Kommunen var nødt til at stoppe processen, fordi lokalplanforslagets gyldigheds periode på 3 år fra forslaget offentliggørelse udløb iflg. Planloven. Kommunen var derfor nødt til at udarbejde ny vindmølleplan.

Der står vi så nu, og modstanden mod store landvindmøller er uden tvivl vokset

Kommentarer til kommunens 3 alternativer til udpegning af vindmølleområder

Da foreningens primære virkeområde er Møn, så koncentrerer vi os i det følgende på de to områder på Østmøn – kortets områder 6 nord for Spejlsby og 7 Nordfeldts område ved Borre Sømose.

Umiddelbart vurderer vi, at det bliver lige så vanskeligt for kommunen at få vedtaget et kommuneplantillæg og en lokalplan med tilhørende miljøvurdering og VVM, som det har været for KosterVig. Det bliver tidskrævende og svært, for ikke at sige umuligt, at føre tilstrækkeligt velunderbyggede videnskabelige beviser for, at beskyttede naturområder og arter (blot i nærheden) af naturbeskyttede områder, ikke bliver påvirket negativt af store vindmøller.

Begge områder ligger i fugletrækslinjer. Området nord for Spejlsby ligger klos op af havørnerede. Og så er der flagermusene.

Borre Sømose er potentielt naturgenopretningsområde og en del af Nationalpark Møn, der er sat i bero. DOF har anbefalet Danmarks Naturfond at sætte fokus på en naturgenopretning netop her. Et initiativ som ØN støtter, men som forudsætter at jordbesidderne bliver holdt skadesløse.

En delvis genskabelse af mosen ville tiltrække enorme mængder fugle, inkl. formentlig ynglende traner og storke. Der er et meget stort fiskevandspotentiale i Vrinskebækken m.fl., så snart forbindelsen til Østersøen genskabes. Arter som havørred og gedder ville kunne få perfekte yngleforhold. Borre ville blive til en turistattraktion ved at genskabe en illusion af byen, oprindeligt bygget på en holm i fjorden under det store sildefiskeri i tidlig middelalder. Fra byen vil man via en række søer der forbindes med brede vandløb, kunne ro ud til dæmningen ved havet. Som førnævnt vil projektet reducere både CO₂ udslippet fra mosen og pumpestationen og det vil absorbere kvælstof og fosfor, og begrænse udledningen heraf til havmiljøet. Mængderne kan beregnes.

Placering af store vindmøller på Møn vil desuden stride mod intentionerne med Camøno m.fl. turismeprojekter og kommunens projekt "Møn som biosfære område". Biosfæretanken går ud på at forbedre forholdet menneske-natur baseret på viden og innovation, dvs, på tiltag der virker og kan vise vej.

Konklusion

Det koster at være foregangsland på vindmølle området og gevinsten for det globale CO₂-udslip udebliver som følge af handlen med CO₂ kvoterne, der er blevet stadig billigere. Den manglende mulighed for at oplagre vindmølleenergien gør at DK i vindstille perioder er nødt til at importere energi, der i høj grad produceres ved fossile brændstoffer. Når vinden blæser er vindmøllekapaciteten allerede i dag så stor at DK er nødt til at eksportere energi til langt lavere priser end vi selv betaler via PSO afgifterne. Pengene burde bruges målrettet til forskning i bl.a. oplagring af vindmølle energi, før landet plastres til med flere store

landvindmøller til skade for menneskers sundhed, natur, miljø og ejendomsværdier, hvor de opstilles – typisk i landområderne. Netop her hvor det er svært at få tilflyttere og opretholde serviceniveauet. Store landvindmøller er med til at skævvride Danmark socialt, miljømæssigt og økonomisk. Det bør kommunen ikke understøtte.

Vi opfordrer derfor Kommunalbestyrelsen til ikke at give efter for regeringens ønske om at udpege flere områder til store landvindmøller. Læg hellere politisk pres på at Staten støtter forskning i alternative former for vedvarende energi og oplagring heraf. Det kan også være med til at fremskynde etableringen af hav-vindmølle-parken på Kriegers Flak med Klintholm Havn som servicehavn, hvilket vil gavne bosætningen og erhvervsudviklingen på Møn. Real Dania og Vordingborg Kommune har sammen satset 5 millioner for at gøre Klintholm Havn til Møns nye turistmagnet.

Den lavfrekvente støj er et stigende sundhedsmæssigt problem. Vi opfordrer Kommunalbestyrelsen til at lægge pres på Staten og Kommunernes Landsforening for at få en ny støjbekendtgørelse, som yder reel beskyttelse af naboerne mod sundhedsskadelig støj - helt på linje med andre støjende virksomheder. Vi advarer mod at kommunen med nuværende støjbekendtgørelse reelt ikke kan beskytte borgernes helbred. Vi mener at store landvindmøller truer menneskers sundhed i et langt større område end statens minimum afstandskrav til boliger - på 4 x vindmøllens højde - og kommunens foreslåede afstandskrav på mindst 800 m.

Store vindmøller strider også mod naturinteresserne og på Møn i særdeleshed med ønsket om at fremme naturgenopretning, kystturismen og ideerne med Camønoen og biosfære Møn projektet. Begge mulige vindmølleområder foreslås placeret i det uberørte gods- og kystlandskab på Møns nordkyst, der ifølge kommuneplanen skal friholdes for bebyggelse og store infrastrukturanlæg. Den retningslinje bør kommunen ikke tilsidesætte.

Det handler ikke alene om lovpligtige hensyn til natur og beskyttede dyr, men om at hele Møns image og eksistensgrundlag vil tage voldsomt skade, hvis man fremturer med vindmølleplaner. Husk at Østmøn (til forskel fra Kostervig) er naturturismens kerneland og at stadig flere borgere gør en stor frivillig indsats for at forbedre levevilkårene og tiltrække flere turister. Store landvindmøller vil være stærkt demotiverende for at fortsætte dette arbejde.

Nok er kommunerne forpligtet til at undersøge mulighederne for opstilling af vindmøller. Men de har ikke pligt til at udlægge vindmølleområder, hvis der gives en planlægningsmæssig begrundelse for at lade være. Det er helt op til kommunalbestyrelsen at vægte de modsatte interesser.

Staten kan ikke tvinge kommunerne til at udlægge vindmølleområder. Det kan kun gøres ved statslige direktiver, der forpligter staten til selv at gennemføre planerne, som det gøres med anlæg af store infrastrukturanlæg, som motorveje, broer m.v..

Hvis kommunalbestyrelsen alligevel beslutter at udarbejde kommuneplantillæg og lokalplan for et konkret område i kommunen, anbefaler vi at kommunen afventer førnævnte sundhedsundersøgelse (selv om den desværre er konstrueret til at frikende møllestøjen...)

Vi vil anbefale kommunen til at udarbejde en hvidbog på basis af de indkomne høringsvar, til forelæggelse for politikerne. Ellers går det som ved Kostervig, hvor der ikke blev udarbejdet nogen hvidbog, og politikerne derfor aldrig blev gjort bekendt med indsigernes indhold. Dette mener vi var medvirkende til at sagen trak i langdrag til ingen verdens nytte.

Bilag:
Generel deklARATION 2014.pptx

På vegne af bestyrelsen for Østmøn Naturforening

Hans Sattrup
Margareta Dahlström